

УДК 004.738.1

Брезгунова К. В.

група 6521м, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв), k.brezgunowa@gmail.com

Філіппова Н. М.

канд. філол. наук, професор НУК, доцент кафедри прикладної лінгвістики,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), nina.filippova@nuos.edu.ua

ЕЛЕКТРОННИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК ЯК ЗАСІБ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФРЕЙМОВОЇ МОДЕЛІ

У статті піднімається проблема електронної лінгводидактики. Обґрунтовано поняття «фрейм», електронний словник-довідник як засіб репрезентації фреймової моделі.

Ключові слова: фрейм, електронна лінгводидактика, електронний словник-довідник, веб-сайт.

More and more the Internet space has an impact on others. The concept of «frame», electronic dictionary-directory as a means of representing a framed model is substantiated.

Key words: frame, frame analysis, electronic dictionary-directory, website.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю визначити роль електронного словника-довідника як засобу репрезентації фрейму.

Метою роботи є висвітлення терміну «фрейм» та визначення переваг використання електронних посібників для подачі фреймової моделі знання.

Інформатизація навчального процесу значною мірою сприяє розв'язанню проблем його гуманізації, оскільки з'являються можливості значної інтенсифікації спілкування, врахування індивідуальних нахилів і здібностей, розкриття творчого потенціалу викладачів і студентів. Усе це сприяє удосконаленню інформаційної культури студентів, здійсненню рівневої та профільної диференціації освітнього процесу з метою розвитку нахилів і здібностей студентів, задоволення їхніх запитів і потреб, розкриття творчого потенціалу; удосконаленню управління освітою; підвищенню ефективності наукових досліджень.

Електронні засоби навчання сприяють кращому запам'ятовуванню складного матеріалу, а подання фреймової моделі знання у вигляді електронного словника-довідника сприятиме оптимізації навчального процесу.

Перш за все, хочеться визначити, що ж таке фрейм та із чим він пов'язаний. Становлення теорії фреймів в лінгвістиці має свою передісторію, що склалася на основі поглядів багатьох мовознавців. Проте, вперше термін «фрейм» був введений в концептуальний апарат досліджень зі штучного інтелекту М. Мінським. Даючи визначення поняттю «фрейм», М. Мінський вказує, що відправною точкою його теорії «служить той факт, що людина, намагаючись визначити нову для себе ситуацію або по-новому поглянути на вже звичні речі, вибирає зі своєї пам'яті деяку структуру даних (образ), звану нами фреймом, з таким розрахунком, щоб шляхом зміни в ній окремих частин зробити її придатною для розуміння більш широкого класу явищ і процесів. Фрейм є структурою даних для представлення стереотипної ситуації» [5, с. 7].

Автор зображує фрейм у вигляді мережі, що складається з вузлів і зв'язків між ними. Саме завдяки своїй універсальності термін «фрейм» набув особливої популярності. М. Мінський пояснює, що «теорія фреймів» була розроблена з метою пояснити швидкість людського сприйняття та мислення. З кожним фреймом пов'язана інформація різних видів: одна, яка відноситься до використання даного фрейму; інша, що попереджає про те, що може статися далі, третя, відповідно до такої, щоб зрозуміти, що слід зробити, якщо ці очікування не підтвердяться [6].

Загалом, фрейм – це максимально узагальнена і тому універсальна система репрезентації найрізноманітнішої інформації. Таким чином, фрейм постає в більшій мірі як принцип репрезентації, ніж сама репрезентація [8, с. 77-79].

Розширення сфери застосування комп'ютерів та їх периферійного обладнання дає можливість поєднання навчального матеріалу із поданням його в електронному вигляді. Фрейм постає певною схемою із відповідними слотами. Він є дуже зручним способом узагальнення певного дослідження. Репрезентація фрейму у вигляді електронного словника-довідника допомагає логічно та послідовно викласти навчальний матеріал, має естетичне оформлення з використанням технологій мультимедіа.

Перш за все, **електронний словник** – це комп'ютерна база даних, яка включає в себе лексичні одиниці, словникові статті, які дозволяють здійснювати швидкий пошук потрібної інформації. Електронний словник-довідник найкраще сприймається у вигляді веб-сайту.

Сайт – ефективний та найсучасніший канал комунікації з потенційним споживачем. Тільки можливості Інтернет-сайту дозволяють повною мірою використовувати всі способи донесення інформаційного повідомлення до користувача. Текст, аудіо та відеоінформація можуть бути подані в рамках одного сайту для ознайомлення споживача з ними [1].

Сучасний розвиток технологій дозволяє вирішувати практично не обмежене коло завдань. Інтернет – це інтерактивний канал зв'язку, який дозволяє передавати інформацію різних типів: аудіо, відео, текстову і т. ін. За допомогою програмного забезпечення сайту можна приймати платежі, розмовляти по телефону, вести бази даних, відправляти й отримувати факси, обмінюватися SMS повідомленнями та здійснювати багато інших дій для яких, часто застосовується розрізнене програмне забезпечення та технічні засоби.

Сайт необхідний для систематизації та управління потоками інформації, полегшення роботи та задля подачі інформації, яка має бути гарно організована, професійно подана та є актуальною для користувачів [2].

Укладання такого словника спрощує та покращує роботу над ознайомленням та вивченням матеріалу, який стосується фреймового аналізу та є більш сучасним підходом до вивчення когнітивної лінгвістики студентами. Електронний навчальний словник-довідник – це найкращий засіб вивчення та розуміння інформації [4].

Процес проектування програмного продукту починається з визначення вимог щодо розроблюваного програмного забезпечення та його вихідних даних. У результаті аналізу вимог ми отримуємо специфікації програмного забезпечення, розуміємо, що саме там має знаходитись, у якій послідовності та у якому вигляді. В процесі визначення специфікацій будується загальна модель предметної області та конкретизуються основні функції програмного продукту [3, с. 18-20].

То як же можна поєднати фреймову репрезентацію знання та електронний посібник? На сучасному етапі розвитку електронних технологій електронний словник-довідник є гарним засобом подачі фреймової структури. Перш за все, в сучасних енциклопедичних виданнях можна побачити наступне трактування терміну «фрейм»: «Фрейм – набір припущень щодо улаштування формальної мови для вираження знань в якості альтернативи для семантичних мереж або для обчислення предикатів; набір сутностей, за припущенням дослідника, існуючих в описуваному світі (метафізична інтерпретація поняття); фрейм дає уявлення про те, який вид знань є істотним для такого опису; організація уявлень, що зберігаються в пам'яті (людини і чи комп'ютерів). Загалом можна сказати, що фрейм – це структура даних для представлення стереотипної ситуації.

Електронний посібник є гарним прикладом поєднання інформації, яку хочеш донести та оптимізації навчання. У посібнику ми надаємо навчальну інформацію: короткий словничок термінів досліджуваної теми, основні ідеї дослідження, подається сам фрейм у вигляді слотів та підслотів. У електронному вигляді усе виглядає більш наочним, адже через слоти за допомогою гіперпосилань ми можемо перейти до досліджуваної інформації. Мультимедіа дозволяє здійснювати одночасну передачу різноманітних видів інформації (співвідношення тексту, графіки, анімації і відео). Це усе дає високий ступінь інтерактивності, що надає можливість зворотнього зв'язку користувача інформацією з її джерелом.

Отже, використання інформаційних технологій в освітньому процесі впливає на характер навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізує самостійну роботу студентів з різними електронними засобами навчального призначення. Найефективнішим є застосування інформаційних технологій для відпрацьовування навичок і умінь, необхідних для професійної підготовки. Воно також зумовлює скорочення обсягів і одночасне ускладнення діяльності викладача.

Список використаних джерел

1. Балалаєва О. Ю. Аналіз сутності поняття «електронний навчальний словник». *Проблеми сучасного підручника*. 2014. Вип. 14. С. 26–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2014_14_5 (дата звернення 05.11.2018).
2. Пізнавальний інтернет журнал: для чого потрібен сайт. *Цікавості*. URL: <http://cikavosti.com/dlya-chogo-potriben-sayt/#hcq=TWHOQer> (дата звернення 05.11.2018).
3. Перебийніс В. І., Сорокін В. М. Традиційна та комп'ютерна лексикографія: навчальний посібник. Київський національний лінгвістичний університет, 2009. 215 с.
4. Шляхтина С. Программы для создания электронных публикаций. *КомпьютерПресс*. 2006. URL: <http://compress.ru/article.aspx?id=16332> (дата обращения 05.11.2018).
5. Минский М. Л. Фреймы для представления знаний. Пер. с англ. О. Н. Гринбаума; под ред. Ф. М. Кулакова. Москва: Энергия, 1979. С. 7.
6. Минский М. Л. Новое в зарубежной лингвистике. Москва, 1988. Вып. 23. С. 289.
7. Дейк ван Т. А. Фреймы знаний и понимание речевых актов. Пер. с англ. М. А. Дмитриевой. *Язык. Познание. Коммуникация*: сб. работ. Москва, 1989. С. 12–40.
8. Найссер У. Познание и реальность: смысл и принципы когнитивной психологи. Москва, 1981. 231 с.